

НОХЧИЙН РЕСПУБЛИКИН ДЕШАРАН А, ИЛМАНАН А
МИНИСТЕРСТВО
НАЖИН-ЮБРТАН К10ШТАН
БЕНОЙ-ВЕДАНАРА ЙУКЪАРАДЕШАРАН ИШКОЛА

ТЕЛЛИНА

МЦ куйгалхо

Назарова Л.Н.

Протокол № 7

«24» 08 2022 ш.

БАРТБИНА

Зам.дир.по УВР

Эльсанова П.А.

«27» 08 2022 ш.

«Нохчийн мотт»
дешаран предметан

йуккьерчу йукъарчу дешаран 10-11 классийн
2022-2023 дешаран шо

БЕЛХАН ПРОГРАММА

Класс	Школа	Титул
10	35	

Х1отгийнарш:

Эльсанова П.А., нохчийн меттан, литературин хъехархо;

Рашидова Х.Ш., нохчийн меттан, литературин хъехархо;

Беной-Ведана, 2022 шо.

НОХЧИЙН ЛИТЕРАТУРИН 10-11 КЛАССАШНА ЛЕРИНА БЕЛХАН ПРОГРАММА

КХЕТОРАН КЕХАТ

Нохчийн литературин программа хIоттийна шолгIачу тIаьхьенан Федеральни пачхьалкхан йукъардешаран стандартийн лехамашна тIетевжаш.

Программо билгалдо инвариантни (ца Iамийча цадолу) дешаран курсан дакъа, таро ло белхан программаш хIиттош дешаран коьчал дIасайекъа, курсан дакъош шайн лаамехь хьалха-тIаьхьа нисдеш, хьеха. Программо аьтто бо дешаран цхьаалла ларйарехь а, хьехархойн кхоллараллин лаам ца боьхкуш, таронаш ло дешаран курс тайп-тайпанчу кепара дIахIотторехь а.

Программо Iамо билгалйина нохчийн литературин тоьлла произведенеш, уьш массо йукъардешаран ишколашна лерина а, жамIадаран талламан системица йозаелла а. Программо иштта шена чулоцу йукъарчу хьесапера обзораш, тематически а, жанрови а башхаллашца хIиттийна йолу.

Яккхий произведенеш, Iамо атта хилийта, йацйина йалийна.

Программа кхаа декъах лаьтташ йу: «Кхеторан кехат», «Коьрта чулацам», «Тематически планаш».

«Литература» предмето шеца Йукъардешаран Iалашонаш кхочушйарехь дохьург

Коьртачу йукъардешаран ишколашкахь литературин курс тIехьажийна йу дукхакъаьмнийн Россин ца хилча цаторуш долчу культурин декъах санна, литературех болу кхетам дешархошкахь кхиорна, цо аьтто бо массо кепара къиьна ваьлла, граждански кхетам болу, къаьмнашца йолу йукъаметтигаш цхьаьнайогIуш долу адам (личность) кхиорна.

Нохчийн литература ишколашкахь Iамор шен башхаллаш йолуш ду. Нохчий кхиаран социально-исторически башхаллаш а, къоман культурин исторически хьелаш а, гIиллакх-обздангалла, ламасташ а тидаме оьцуш, дIахьо литература Iамор. Къоман башхалло шатайпа тIеIаткъам бо дешархошна литература Iаморехь, цундела культурно-исторически хьелаш тидаме а оьцуш, Iамо йеза литература.

Дешаран предмет «Литература» герггара уьйр йолуш йу «Нохчийн мотт» предметаца. Нохчийн литература дешархойн ненан мотт а, церан къамелан обздангалла а кхиорехь, йукъаметтигаш лелорехь а коьрта хьаст ду.

Исбаьхьаллин произведенийн мотт Iаморо аьтто бо дешархошна дешан исбаьхьаллин (эстетически) декхарш довзарехь, исбаьхьаллин дешнашца кхелина мотт караберзорехь. Цо билгалйоккхуш йу цуьнан мехалла нохчийн литература а, нохчийн мотт а герггара уьйраш тосуш Iаморехь.

Нохчийн литература, цуьнан цхьа дакъа а долуш, къоман культурица йуххера йозаелла йу. Йукъаракультурица йобзна литература Iаморо таро лур йу дешархошна нохчийн литература билгалдолу культурин цхьа дакъа санна иза тIеэца, ткъа иштта нохчийн литературин этнокультурни башхалла а, культура а тидаме эца. Цу кепара билгалйинчу школашкахь кочушъялур ю этнокультурни принцип.

Нохчийн литература гергарчу уйрашца нохчийн историца а, географица а, исламан баххашца а Таморо дешархойн дегнашкахь патриотически дог-ойла а, синьобздангаллин мехаллаш а кхуллур ю, шен дукхакъаьмнийн махках дозалла а дийр ду цо.

Кобьргачу йукъардешаран шкоলেখь «литература» предмет Таморан Тамашонаш йу:

– синьобздангаллин мехаллаш шеца йолу, гуманистически кепара дуьненехъежар а, къоман а, йукъарароссийски а, граждански а кхетам а, патриотически синхаамаш а, ша къоман культурин векал хиларх кхеташ, ларам барца кхийолчу культурашца йукъаметтигаш дIакхехьа хьуьнар долуш долу адам кхиор;

– дукхакъаьмнийн российскийски культурин дуьненна йукъавахар, цуьнан бух тIехь интеграци йар цхьана дукхакъаьмнийн российскийски социуме;

– нохчийн литературех а, цуьнан синьобздангаллин а, исбаьхьаллин мехаллах а, нохчийн яздархойн гIараевллачу произведенех, церан дахарх, кхоллараллах лаьцна долу хаарш карадерзор; нохчийн литературин произведенеш ша йеша болу лаам кхиор, произведенийн юкъараадамаллин а, билгала-исторически чулацам билгалбоккхуш, оьшуш болу теоретико-литературни хаамаш балош, исбаьхьаллин произведенешна талламбан хаар кхиор;

– искусствон кхечу тайпанашна йуккъехь литературин башхаллийн юкъара хаамаш а, произведенеш шайн исбаьхьаллица тIеэца а, исбаьхьаллин чам бовза а, оьрсийн литературин тексташца юста а, церан вастийн-эстетически системийн башхаллашца доьзна юкъара дерг а, къаьстарг а билгалдан хаар кхиор;

– Тамочу литературни произведених лаьцна шена хетарг ала, мах хадо хаар кхиор;

– Тамочу нохчийн произведенийн бух тIехь массо а тайпа къамелдаран кеп кхиор а, шарйар а, исбаьхьаллин дашах, цо кхочушдечу исбаьхьаллин гIуллакхах кхеташ хилар, исбаьхьаллин дашца кхелина мотт шена караберзор.

Предметах лаьцна болу йукъара хаамаш

«Литература» предметан башхалла базови дешаран дисциплинин санна, къастош йу литература дешан исбаьхьалла хиларца доьзна. Васталлин литературо таро ло синхаамийн тIеIаткъам бан йешархочунна, ткъа цуьнца цхьаьна цуьнан дуьненехъежар а, синьобздангаллин мехаллаш, исбаьхьаллин (эстетически) чам жигара кхиорна а. Дешаран предметан «Литература» чолхалла билгалйолу иза искусство Таморан дешан говзаллин а, Илманан бухан (литературоведени) а цхьаалла шеца йолуш хиларца доьзна.

Оьшучу барамехь теоретико-литературни хаарш далар кхочушдо.

Программехь билгалдина хIара дакъош:

1. Литература дешан исбаьхьалла (искусство) санна.
2. Халкъан барта кхолларалла.
3. XX бIешеран хьалхарчу эхан литература.
4. XX бIешеран шолгIачу эхан литература.
5. Кхечу къаьмнийн литература.
6. Обзорни теманаш.

7. Литературин теорех болу хаамаш.
8. Дешархошна билгалдина йозанан белхийн тайпанаш.

Хіора декъехь, 7, 8 дакъош доцучу, луш бу исбаъхьаллин произведенийн барам, исбаъхьаллин башхалла йовзуйтуш болу боцца хаамаш а, церан коьрта проблематика а. Произведенеш Іамоле хьалха яздархочун дахарх, кхоллараллах лаьчна боцца хаамаш балийна. Йаздархочо нохчийн литературин исторехь дІалоцучу меттиге хьаьжжина, боцца а, шуйра а бу уьш. 8-гІа, 9-гІа дакъош лерина ду литературин историн, теорин хаамашна а, дешархошна билгалбинчу йозанан белхашна а. Литературин теорин хаамаш цхьайолчу меттигашкахь Іамочу произведенийн аннотаци йукъабогІуш бу, цундела и прозведени Іамочу хенахь хьовсу цаьрга.

«ЛИТЕРАТУРА» ПРЕДМЕТ ІАМОРАН ЖАМІАШ

Коьртачу йукъардешаран школа чекхйоккхучуьнгахь «Литература» предмет Іамош кхио деза личностни жамІаш ду:

- шен къоман векал а, дукхакъаьмнийн Российски пачхьалкхан гражданин а ша хиларх кхеташ хилар;
- личностан синъобздангаллин мехаллаш кхачаме йалор, дукхакъаьмнийн махке безам кхиор, нохчийн литературе (культуре), кхечу къаьмнийн культуре болу ларам кхиор;
- хІума довзаран а, коммуникативни а декхарш кхочушдарехь хаамийн тайп-тайпанчу хьастех пайда эцар (словараш, энциклопедеш, интернет-гІирсаш).

Коьртачу йукъардешаран школахь предмет «Литература» Іаморан метапредметни жамІаш билгалдовлу:

- проблемех кхета а, гипотеза хьалха йаккха а, коьчал структуре йерзо а, шена хетарг тІечІагІдеш делил дало а, барта а, йозанан а аларшкахь бахъанин - тІаьхьалонан уьйраш билгалъяха а, жамІаш кепе дерзо а хаарехь;
- ша гІуллакхдар вовшахтаха а, цуьнан мах хадо а, шена самукъане хета болу гуо къасто а хаар карадерзорехь;
- ша гІуллакхдеш йустаран, дуьхь-дуьхьал хІитторан кепех пайдаэцарехь;
- тайп-тайпанчу хаамийн хьасташца болх бан, уьш лаха, талла, ша гІуллакхдарехь царех пайдаэца хаарехь.

Коьртачу йукъардешаран школа чекхйоккхучеран предметни жамІаш лаьтта:

1) хІума довзаран декъехь:

- барта кхоллараллин а, тайп-тайпанчу муьрийн нохчийн литературин произведенийн коьртачу проблемех кхетам хилар; и проблемаш нийса цхьана кепе йерзо хьуьнар хилар;
- произведени а, иза йазйаран муьран уьйрах кхетар, цу произведенийн бухехь йолу хенан йохаллахь йовр йоцу синъобздангаллин мехаллаш а, церан тахана а маъІне хилар билгалдаккхар;

– литературни произведения таллам бан хаар: хЮкху йа оцу литературни родан а, жанран а произведени иза хилар билгалдан хаар; темех, идейх кхета а, кепе йерзо а, цуьнан синьобздангаллин мехаллаш, турпалхойн амалш билгалйахар, цхьана йа масех произведенийн турпалхой буста, нохчийн а, кхечу къаьмнийн а литературин произведенеш вовшашца йуста;

– произведенехь сюжетан дакъош, дIахЮттам, меттан суртхЮтторан гIирсаш къастор, чулацаман идейно-исбаьхьаллин агIонаш билгалйахарехь цара дIалоцучу меттигах кхетар (филологически талламан кепаш);

– литературни произведения толлуш йуьхьанцара (элементарни) литературоведчески терминологи йевзаш хила йезар;

2) мехаллин-некъ бовзаран (ориентацин) декъехь:

– нохчийн литературин синьобздангаллин мехаллашка кхачор, шен къоман синьобздангаллин мехаллашца уьш йустар;

– нохчийн литературин произведенех лаьцна шена хетарг цхьана кепе дерзо хаар, церан мах хадор;

– Iамийначу произведенех лаьцна шен кхетам хилар;

– авторна хетачух кхетар, цунах лаьцна шена хетарг ала хаар;

3) коммуникативни декъехь:

– тайп-тайпанчу жанрийн литературни произведенеш нохчийн маттахь лерсица а, цхьанатайпанара а тIеэцар, кхеташ йешар;

– текст тIера цитаташ а йалош, меттан исбаьхьаллин гIирсех пайдаэцарца прозаически произведенеш йа церан дакъош йухасхьадийца хаар; ладогIначу йа йешначу текстан хьокъехь хаттаршна жобпаш далар; барта монологически къамелан тайп-тайпана аларш кхоллар; шеца къамел деш волчуьнца обздангаллин барамаш ларбеш, гIиллакхехь диалог дIайахьар;

– Iамийначу произведенийн тематикаца а, проблематикаца а йобзна изложенеш, сочиненеш йазйар, цIахь а, классехь а йозанан белхаш кхочушбар, йукъара культурин а, литературни а теманашна рефераташ йазйар;

4) эстетически декъехь:

– дешан исбаьхьаллех (искусствох) санна литературах кхетар, эстетически кепара нохчийн литературин произведенеш тIеэцар; нохчийн исбаьхьаллин тексташ тIехь исбаьхьаллин (эстетически) чам кхиор;

– эстетически гIуллакхдарехь нохчийн дашах, литературни произведенийн васташ кхуллуш меттан суртхЮтторан исбаьхьаллин гIирсаша дIалоцучу меттигах кхетар;

– меттан дIахЮттаман а, нохчийн, оьрсийн литературин вастийн системийн башхаллашца а доьзна нохчийн а, оьрсийн литературин произведенеш вовшашца йуста хаар.

«Литература» курсо дешаран планехь дIалоцу меттиг

Iукъера йукъара дешаран школахь нохчийн литература Iамош ю 5 – 11 классашкахь. Дешаран планехь нохчийн литература хьеха билгалдина ду 476 сахьт. Царах 5 – 9 класашкахь – 340 сахьт, 10 – 11 классашкахь – 136 сахьт, хЮра классехь кIирнах шишша сахьт.

Инвариантни декъана билгалдинарг 5, 6, 7, 8 классашкахъ 222 сахът ду, вариативни декъана – 50 ду; 9, 10, 11 классашкахъ инвариантни 186 сахът ду, вариативни 18 сахът ду.

ПРОГРАММИН КОЪРТА ЧУЛАЦАМ

1-ра дакъа. XX бешеран хьалхарчу эхан литература.

Мамакаев Мохьмад. Стихотворенеш «Даймахке» («Хьо муха буйцур бу...»), «Гулгаша а дуьйцу», «Зама», роман «Зеламха»
Мамакаев Мохьмадан дахаран, кхоллараллин некъ.

Мамакаев Мохьмадан поэзехъ Даймехкан тема. Стеган паргIато, сий цуьнан Дймахкаца йолчу йукъаметтигех доьзна хилар. Поэтан лирически турпалхочо дахарх, заманах йо ойланаш. Мамакаев Мохьмадан лирикехъ поэтан, поэзин тема.

«Зеламха» роман. Роман исторически бакъдолчийн бух тIехъ йазийна хилар. Зеламхех обарг винарг – цу хенахьлера социально-политически дахар. Йаздархочун шен турпахочуьнга болу хьежамаш. Турпалхойн васташ кхолларехъ, дахаран исбаьхьаллин сурт хIотторехъ йаздархочун корматалла.

Нохчийн литературехъ Мамакаев Мохьмадан кхоллараллин мехалла.

Гадаев Мохьмад-Селахь. Стихотворенеш «Даймахке сатийсар», «Дай баьхна латта», «РегIара поп», «Цен-Берд».

Гадаев Мохьмадан кхолларалла. Цуьнан поэзехъ дуьненах, дахарх, Iаламах йолу ойланаш. Лирически турпалхочун оьздангалла.
Поэтан лирикехъ безаман тема.

Гадаев Мохьмадан поэзин исбаьхьаллин басарш, ша-тайпанан аьхналла.

Нохчийн литературехъ Гадаев Мохьмадан кхоллараллин мехалла.

Гайсултанов Iумар. Исторически повесть «Александр Чеченский».

Гайсултанов Iумаран дахар а, кхолларалла а. Цуьнан повестийн, дийцарийн проблематика. Вайн заманан кегийрхой гIиллакх-оьздангаллица кхиоран проблемаш хIитторан башхаллаш.

Исторически повесть «Александр Чеченский». Нохчийн кIентан кхоллам повесть тIехъ гайтаран башхаллаш. Инарла-майор Александр Чеченский – 1812 шеран тIеман гоьваьлла турпалхо. Алссам исторически гIуллакхаш чулоцучу повестан хиламашкахула коьрта турпалхочун дахар, цуьнан амал кхиаран хьелаш исбаьхьаллица довзийтаран башхаллаш.

Повестан композици, исбаьхьаллин гIирсаш.

Нохчийн проза кхиарехъ, берашна, кхиазхошна йолу литература кхолларехъ Гайсултанов Iумаран произведенийн маьIна.

Эдилов Хасмохьмад. Поэма «Сийлаха».

Эдилов Хасмохъмадан дахар а, кхолларалла а. Поэтан кхоллараллин шуьйра проблематика. Даймехкан, маршонан теманаш. Къинхъегаман стаг ларар. Лирически турпалхочун адаманашка йолу къинхетаме дог-ойла.

«Сийлаха» поэми тЕхъ адаман дахар, ирс йукъараллехъ кхоллалучу хъолех дозаделла хилар чIагIдар. ИбрахИман оьзда безам, цуьнан деган, ойланийн комаьршо. Эдалхин оьзда йоцу ойланаш а, гIуллакхаш а. Сийлахас ца ларбина шен мерза безам, цуьнан доьхна дахар, цунах даьлла зулам.

Поэми тЕхъ суртхIотторан, васт кхолларан поэтически гIирсаш.

Эдилов Хасмохъмадан кхоллараллин башхаллаш.

Сулейманов Ахъмад. Стихотворенеш «Берд», «Ламанан хъостанаш», «Батто сагатдо».

Сулейманов Ахъмадан дахар а, кхолларалла а.

Поэтан лирикехъ къонахаллин, оьздангаллин тема. Къоман гIиллакх-оьздангаллица вехаш, эхъ-бехк лардеш волу цуьнан лирически турпалхо. Безаман а, доттагIаллин а лирика.

Сулейманов Ахъмадан произведенешкахъ поэтически сурт хIотторан башхаллаш. Цуьнан кхоллараллин мехалла.

2-гIа дакъа. XX бIешеран шолгIачу эхан литература.

М. А. Сулаев. Дахар а, кхолларалла а.

Стихотворенеш «Сай», «Сох муха эр дара адам?». Роман «Лаьмнаша ца дицдо».

Поэтан лирикехъ гIиллакх-оьздангаллехъ, стеган вахаран Iалашонах лаьцна йолу ойланаш. Дайн оьзда гIиллакхаш лардан дезар, шегяхъ дика амалш: йахъ, собар, тешам кхио езар чIагIдар. Iаламан лирика. Даймехкан исбаьхъа, беркате Iалам Iалашдан дезар, цуьнца къинхетаме хила везар.

Роман «Лаьмнаша ца дицдо». Нохчийн халкъан дахарехъ уггаре халчу мурехъ – 1940-чу шерашкара 1960-чу шерашка кхаччалц – адамийн кхолламаш романехъ гайтар. Товсолтийн амалшца доьзна къоман гIиллакх-оьздангалла гайтаран башхаллаш.

Романехъ кегийрхойн васташ.

Романан маъIна а, исбаьхъаллин башхаллаш а.

Айдамиров Абузар. Дахаран а, кхоллараллин а некъ. Роман «Еха буьйсанаш»

(6 сахът)

Айдамиров Абузаран кхораллара. «Еха буьйсанаш» исторически романехъ нохчийн халкъо XIX бIешарахъ къоман паргIатонехъа латтийначу къийсаман тема. Къоман дахар кIорггера, дуккха а агIонаш толлуш гайтар. Исторически бакъдолу гIуллакхаш гайтарехъ романан эпически шуьйра чулацам. Цу заманахъ Нохчийчохъ хилла йукъараллин хъелаш говза гайтар.

Романан турпалхойн Аьрзу, Маккхал, Йела.

Романан исбаьхьаллин башхаллаш.

Ахматова Раиса. Дахар а, кхолларалла а. Стихотворенеш «Чекхдийр ду вайн шераш», «Даймахке». Поэма «Дагалецамийн новкъа» (4 часа)
Ахматова Раисин дахар а, поэтически кхолларалла а. Даймохк, халкъийн доттагIалла, машаре дахар, кьинхьегам, безам, кегийрхойн дог-ойла гайтар. Поэтессин кхолларалла шен хенаца йогIуш хилар.

Ахматова Раисин поэзехь нохчийн йоьIан васт.

Поэтессин лирически турпалхо даима кьона, шен Даймохк дукхабезаш, дахарехь хIайт-аьлла хилар.

Ахматован поэзехь безаман тема. Цуьнан лирикин башхаллаш.

«Дагалецамийн новкъа» – автобиографически поэма.

Цуьнан турпалхочун кхоллам Даймехкан, халкъан кхолламах къасталур боцуш бозабелла хилар. Поэмин тIехь кьинхьегаман, безаман, поэзин, поэтан декхарийн теманаш цхьаьнайогIуш къастор.

Поэмин идейни а, исбаьхьаллин а башхаллаш

Арсанукаев Шайхи. Стихотворенеш «Весет», «Нагахь хьан гIо оьшуш...», «Нийсонна гимн», «Гиний шуна?», «Дицдина илли», «Ненан мотт», стихашкахь роман «Кхолламан сизаш» (4 часа)

Арсанукаев Шайхин кхолларалла.

Поэтан произведенешкахь Даймехкан исбаьхьа суьрташ, Iаламан аьрха хазалла. КIорггера кхетам, оьзда лаамаш болу поэтан лирически турпалхо. Цо дуьненах, дахарх йо ойланаш, адаман ирсехьа кьийсам латто иза кийча хилар.

Арсанукаев Шайхи лирикан башхаллаш: чулацам, поэтически гIирсаш, исбаьхьаллин хатI.

«Кхолламан сизаш» цIе йолу стихашца язйина роман. Даймехкан тIамехь бIаьхоша турпалаллица Даймохк мостагIчух Iалашбар романехь гайтаран башхаллаш. БIаьхойн васташ. Ризван а, цуьнан накьостий а.

Романехь тIеман а, тылан а суьрташ. Маршо ларьеш эгначийн сий а деш, тIом гIаттош болчарнра дуьхьал авторо халкъе бен кхайкхам. «Кхолламан сизаш» романан чулацам а, исбаьхьаллин а къастамаш а.

Арсанукаев Шайхин поэзин мехалла.

Шайхиев Iалвади. Поэма «Iазаман лорах», стихашца язйина повесть «Дерачу кхолламан кхиэл» (3 сахьт)

Шайхиев Iалвадин кхолларалла. Цуьнан поэзин шуьйра чулацам а, маьIна а. Шайхиев Iалвади стихашкахь поэтически сурт кхолларан башхаллаш. Цуьнан поэзин ша-тайпана долу хатI.

«Iазаман лорах» поэми тIехь поэтан деган Iийжам.

«Дерачу кхолламан кхиэл» – стихашца йазийна повесть. Тешнабехккий, эхь-обздангаллий цкъа а цхъанадогГург цахилар чИагДар. Къоман гИллакхаш а, обзда безам а гайтар. Повестан маъИна а, исбаъхъаллин къастамаш а.

Шайхиев Иалвадин кхоллараллин мехалла.

Рашидов Шаид. Стихотворенеш «Баланах дуьзна дог», «Пондар боьлху», «Аружа» (3 сахът).

Рашидов Шаидан поэзин проблематика, коьрта башхаллаш. Лирически турпалхочун ойланаш, синхаамаш.

Стихотворенеш мукъаме хилар, дуккха а стихаш эшаршка йерзор. Цуьнан стихашкахь поэтически сурт кхолларан башхаллаш.

«Аружа» – исторически хиллачийн буха тЕхь йазийна поэма. Махках даьккхинчу халкъо лайна баланаш, халонаш гайтаран башхаллаш.

Аружа а, Алымкхан а.

Лирически турпалхочун халкъах, махках йолу ойланаш.

Ахмадов Муса. Повесть «Лаьтта тЕхь лаьмнаш а хИтгош», Стихотворени «Нохчийн махкахь нохчийн маттахь...» (3 сахът)

Ахмадов Мусан произведенийн коьрта проблемаш, теманаш, турпалхой.

Ахмадов Мусан кхоллараллин обзор: бЕшерашкара схьадогГу къоман обздангаллин ламасташ хИнциалерчу заманан лехамашца къовсаме довлар, чолхечу дахаран галморзахаллаш адам эхь-бехках юхадалар, гИллакх лахдалар, халкъан ламасташка лерам бацар къомана бохаме хилар; обздангаллех ца вухуш, гИллакх лардеш дахаран халонех чекхвалар

«Лаьтта тЕхь лаьмнаш а хИтгош» повестан чулацам, исбаъхъаллин башхаллаш.

Ахмадов Мусан прозин исбаъхъаллин башхаллаш.

Дикаев Мохьмад. Стихотворенеш «Нохчийн хIусам», «Стеган цЕ», «Суна лаба».

Дикаев Мохьмадан лирика. Поэтан шен Даймахках, ша схьаваьллачу халкъах дозалла даран ойла, патриотически синхаамаш, къоман хиндерг ирсе хила лаар - цуьнан кхоллараллин коьрта чулацам.

Дикаев Мохьмадан поэзехь йахь, къоман обздангалла гайтаран башхаллаш. Цуьнан поэтически хатI.

Абдулаев Леча. Стихотворенеш «КIант» – олий, кхойкхура нана...», «Мехкан йоI», «Зарзъелла тIаьххъара марха...»

Абдулаев Лечин лирика. Поэтан стихийн коьрта проблематика а. филофски чулацам а. Лирически турпалхочун амалшкахь нохчийн къоман гИллакх-обздангалла. Поэтан стихан шатайпаналла.

Бексултанов Муса. Дийцарш «Наггахь сайн сагатделча», «Хьалхара парта», «Корталин Хантоти»

Бексултанов Мусан кхолларалла.

Цуьнан прозехь дахар шатайпанчу исбаьхьаллин хотӀехь гайтар. Йаздархочо кега-мерса долчу хӀумнашкахула, царех чекххьежарца дахаран чолхе, шайн кӀорггера маӀна долу гӀуллакхаш, хьелаш къастор.

Къоман хиндерг халкъан ламасташ, гӀиллакх-обздангалла ларйарца дозаделла хилар произведенешкахь чӀагӀдар. Турпалхойн амалш гайтаран, церан васташ кхолларан башхаллаш.

Йаздархочун кхоллараллин маӀна, исбаьхьаллин башхаллаш. Халкъан барта кхоллараллица уьйр хилар.

Бисултанов Апти. Стихотворенеш «Йогу и къежьелла месаш...», «Бадуев СаьИд», «Десачу гуьйна те...», «Ас хьан чӀабанех гӀайгӀа йуцур йу».

Бисултанов Аптин поэзин башхаллаш. Поэтан лирически турпалхочун шен Даймахке, халкъе, болу безам. Йахь йолу кӀант кхийначу ненан сийдар. Граждански лирикин исбаьхьалла.

Бисултанов Аптин поэзин исбаьхьаллин хатӀ.

Эльсанов Ислам. Повесть «ЦегӀачу декхнийн боьлак».

Эльсанов Исламан произведенешкахь хӀинцалерчу дахаран сурташ, адамиин кхолламаш. Турпалхойн амалш гайтаран башхаллаш.

«ЦегӀачу декхнийн боьлак» – исторически повесть. Нохчийн халкъо XIX бешарахь шен паргӀатонехь латтийн кьийсам. Повесть теьхь Шемалан боламах дозаделла долу исторически хьелаш бакъдолчуьнца нийсадогуш гайтар. Шемала хьафий а волу Исхьакъ вейтар. Машарехьа болу къоман лаам.

БойсагӀар а, Телхаг а.

3-гӀа дакъа. XXI бешо долалучу муьран литература.

Ибрагимов Канта. Роман «Берийн дуьне». Тема а, проблематика а. Исбаьхьаллин башхаллаш.

Яшуркаев Султан. Стихотворенеш «ХӀара лаьмнаш лаьмнаш хилла...», «Ойланаш, аш соьга баха хӀун боху,..», «ЦӀахь котам декара зевне йеш йуьйкъе,..».

4-гӀа дакъа. Кхечу къаьмнийн литература

Базоркин Идрис. Роман «Бешерийн бодашкара» (Дакъа).

ГӀалгӀайн литературах йукъара хаамаш.

Базоркин Идрисан кхолларалла. «Бешерийн бодашкара» романан коьрта чулацам. Романехь гӀалгӀайн хьалхалера дахар гайтаран башхаллаш. Коьрта турпалхой. Калойн васт.

«Бешерийн бодашкара» романан маӀна а, исбаьхьаллин башхаллаш а.

Яндиев Джамалдин. Стихотворенеш «Поэтан дог», «Хаза йу синтеме буйса».

ГалгIайн литературех хаамаш.

Яндиев Джамалдинан поэтичнски кхолларалла. Поэтан лирика. Цуьнан лирически турпалхочун ойланаш а, синхаамаш а. Шен махке, халкъе болу аьхна безам. Поэтан дог халкъан лехамашца детталуш хилар. Цуьнан лирикехь Iаламан хазалла, аьхналла.

Яндиев Джамалдинан поэзин башхаллаш.

Александр Казбег. Повесть «Элиса».

Гуьржийн йаздархочун Алесандр Казбегин кхоллараллех хаамаш. «Элиса» повестан коьрта чулацам. Къаьмнашна юкьарчу доттагIаллин уьйраш гайтаран хьелаш. Ламанхойн къонахалла, оздангалла, тешаме хилар йаздархочо хастаме дийцар.

Элисин, Чербижан Анзоран, Важиян васташ.

Казбегин турпалхой – нохчий, гуьржий – шайн сий, маршо, паргIато ларйечу кьийсамехь, вежарий санна, бертахь хилар.

Кулиев Кайсын. Стихотворенеш «Хиндолчунна аьлла байташ», «Туьначу лаьттан цинц къуьйлу...».

Кулиев Кайсын – балкхаройн поэт. Цуьнан поэзин башхаллаш. Поэтан лирически турпалхочун ша винчу лаьтте, хьомечу Даймахке, халкъе болу безам. Шен дахар адам ирсе кхачорна дIадала иза кийча хилар.

5-гIа дакъа. Обзорни теманаш

Нохчийн литература XX бIешеран хьалхарчу эхехь кхиаран хьелаш (Обзор).

Нохчийн литературехь XIX бIешо чекхдолучу – XX бIешо долалуч муьрехь Нохчийчоьнан йукьараллин дахаран социальни хьелаш а, граждански тIом а гайтаран башхаллаш. Арсанов СаьИд-Бейн роман «Маца девза доттагIалла», Ошаев Халидан роман «Алун шераш», Окуев Шимин роман «Лай тIехь цIе зезагаш» (Обзор)

Сийлахь-Боккхачу Нохчийн литературехь Даймехкан тIеман (1941–1945) тема (Обзор).

Даймехкан паргIато Iалашйаран тема. Мамакаев Iаьрбин стихотворенеш «Дерриге а тIамна!», «Даймехкан тIом бечохь»; Мамакаев Мохьмадан – «И йоблхуш йац», «КIиллочунна»; Сулаев Мохьмадан – «ГIовтта», «Малх тоьлур бу»; Эдилов Хасмохьмадан – «Суьрте», «Кавказан аьрзу», «Темало – хьобга». Гадаев Мохьмадан – «Мехкан лобмашка», «ДоттагIашка».

ТIеман шерашкахь литературо къаьмнийн доттагIаллин тема айбар. Граждански тIамехь халкъо турпалалла гайтар карладаккхар (Мамакаев Iаьрбин «Винчу йуьрта»).

Даймохк мостагIчух паргIатбоккхуш гайтина халкъан турпалалла, патриотизм хIинцалерчу литературехь гайтар. ТIеман халчу хьелашкахь бIаьхойн дог-ойла, гIиллакх-оздангалла, хьуьнар исбаьхьаллин произведенешкахь гайтаран башхаллаш. Муталибов Зайндин «БIаьхочун

весет»; Эдилов Хасмохьмадан «Ирс кьуйсуш веллачун сий делахь латта», «Лабтан цинц»; Сулаев Мохьмад «Нохчийн кIант Волгин йистехь»; Гацаев СаьИдан «Ханпашин валар».

Нохчийн литературехь кьинхьегаман тема. Исаева Марьяман роман «Ирсан орам», Музаев Нурдинан роман «Сатийсаман ницкъ», Нунуев Сайд-Хьамзатан роман «Гезган маша» (Обзор).

Нохчийн литература XX бIешеран шолгIачу эхехь кхиаран хьелаш а, хIинцалерчу поэзин, прозин башхаллаш (Обзор).

6-гIа дакъа. Литературин теори а, истори а.

Нохчийн исбаьхьаллин литература кхоллайаларан хьелаш, кьоман йозанан литературин хьостанаш. Нохчийн литературехь поэзин, прозин, драматургин жанраш кхоллайаларан а, кхиаран а башхаллаш. Йозанан литературин нохчийн барта кхоллараллица уьйр хилар.

Литературин тайпанаш: эпос, лирика, драма.

Литературин жанраш. Эпически жанраш: дийцар, повесть, роман. Лирически жанраш: стихотворени. Драматургически жанраш: комеди, драма, трагеди. Лиро-эпически произведенеш: поэма, баллада, басня, стихашкахь повесть, стихашкахь роман.

Исбаьхьаллин произведенин формех а, чулацамах а болу кхетам кIаргбар. Исбаьхьаллин прпроизведенин чулацам а, маьIна а. Тема, проблематика, сюжет, дахIоттам (пролог, юьхьйолор, долор, кульминаци, къастор, тIаьхьара дош, монолог, диалог, лирически юьстахдийларш). Исбаьхьаллин произведенин васт, персонаж, турпалхо. Лирически турпалхо. Авторан васт. Авторан кьамел.

Исбаьхьаллин произведени тIехь кьовсам (конфликт). Драматургически кьовсам.

Проза а, поэзи а. Церан башхаллаш.

Стих кхолларан кепаш. Стих кхолларан силлабо-тонически кеп. Стихан барамаш. Стихан гIулч. Хорей, ямб, дактиль, амфибрахи, анапест. Строфа, ритм, рифма.

Исбаьхьаллин произведенин меттан гIирсаш: дустар, эпитет, метафора, йуьхьедерзор, гипербола, метоними.

Нохчийн литература XX бIешеран хьалхарчу эхехь кхиаран башхаллаш.

Нохчийн литература XX бIешеран шолгIачу эхехь кхиаран башхаллаш.

ХIинцалерчу поэзин, прозин башхаллаш.

Теоретико-литературна хаарш далар исбаьхьаллин произведенеш Iамош а кхочушдо, цул совнаха литературин теори Iамо хан а билгалъяьккхина Программи тIехь.

7-гIа дакъа. Литература Iамош кхочушбечу барта а, йозанан а белхийн коьрта тайпанаш.

Исбаъхъаллин произведенин чулацам тайп-тайпанчу форманашкахъ схъабийцар: чулацам текстана йуххера бийцар; произведенин сюжетан сиз а лардеш, коьрта хиламаш схъабийцар; шайн къеггина маъІна долу цхъа-ши эпизод йийцар; билгалволчу турпалхочух йозаелла йолу меттигаш йийцар.

Исбаъхъаллин произведенин текст маъІна деш схъайийцар.

Литературах, йукъараллин дахарх лаьцна йолчу статьячу чулацам схъабийцар.

Стихотворенеш, прозаически произведенин дакъош дагахъ дешар.

Произведени тІера исбаъхъаллин суртхІотторан гІирсаш билгал а бохуш, эпитетийн, дустарийн, метафорийн, гиперболийн олицетворенийн, иштта да кхиболчу а суртхІотторан гІирсийн башхаллаш къастор.

Кхочушбечу барта а, йозанан а белхан план хІоттор.

Литературно-критически белхийн тезисаш, конспекташ.

Барта а, йозанан а тайп-тайпана сочиненеш. Царна йуккъехъ хир ю литературин материала тІехъ йазйеш йерш а, дешархоша шайн тидамех, шайна зеделлачух лаьцна йазйеш йерш а.

Литературин материал тІехъ йазйечу сочиненийн герггарчу хъесапехъ долу тайпанаш:

– исбаъхъаллин произведенин васташ къастош йолу сочиненеш;

– произведенин тематика къастош йолу сочиненеш;

– исбаъхъаллин произведенин идейни чулацам билгалбоккхуш йолу сочиненеш;

– обзорни теми хьокъехъ йолу сочиненеш;

– исбаъхъаллин произведенин хорманех лаьцна йолу сочиненеш;

– исбаъхъаллин литературан произведени искусствон кхечу форманехъ йолчу произведенех юстуш йолу сочиненеш;

– исбаъхъаллин произведенех кхоллараллица пайдаоьцуш йазйеш йолу сочиненеш.

Дешархоша шайн тидамех, шайна зеделлачух, девзинчух лаьцна йазйеш йолчу сочиненеш хила тарло шайн гІаланах, йуьртах, йуьртахойх лаьцна. Йукъараллин дахарх, даймахках, халкъийн доттагІаллах лаьцна сочиненеш.

Шаш цІахъ йешначу книгашна рецензеш.

Шайна гинчу кинофильмашна, спектаклашна отзываш.

Литературин материал тІехъ доклад, къамел кечдар (цхъаннах я масех книгех пайдаоьцуш).

Интернет ресурсашкахъ йолчу материалан барта мах хадор а, рецензи йазйар а.

Шаш йешначу книгина, хъавсинчу кинофильмана, телепередача, шайна гинчу спектаклана рецензи йазйар.

Шайн школин а, гІалин (йуьртан) а дахарх лаьцна къамел кечдар, доклад йазйар.

10- ЧУ КЛАССЕХЪ НОХЧИЙН ЛИТЕРАТУРИН ТЕМАТИЧЕСКИ ХЪЕСАПШ

№	Дешаран темин дакъа	Іамочу коьчалан цІе	Сахьт	Сочинени
1	Довзийтар. Нохчийн меттан дешаран мах		1	
2	Арсанов СаьІид-Бейн дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«Маца девза доттагІалла» роман.	4	
3	Мамакаев Мохьмадан дахаран а, кхоллараллин а некъ	«Орган тІехь сатесна», «ТІулгаша а дуьйцудуьйцу», «Даймахке», «Зама» стихотворенеш. «Зеламха» роман. Литературин теори. Романах кхетамбалар.	8	1
4	Гадаев Мохьмад-Салихьан дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«Даймахке сатийсар», «Дай баьхна латта», «РегІара поп», «Гуьйренан везаг», «Генара кехат» стихотворенеш.	5	
5	Гайсултанов Іумаран дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«Александр Чеченский» повесть.	6	1
6	Эдилов Хасмохьмадан дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«Сийлаха» поэма.	7	
7	Яшуркаев Султанан дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«Самах ду, гІенах ду», «Дагахьбалламаш, дагалецамаш» стихотворенеш.	3	
8	Исмаилов Абун дахаран а, кхоллараллин некъ.	«ВогІура воккха стаг», «Кхийра кхаба»	2	

9	Абдулаев Шарипан дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«Весет», «Диканиг хъахадан кхоьру со...» стихотворенеш.	2	
10	Бексултанов Мусан дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«Дахаран хин генара бердаш» повесть.	5	
11	Яралиев Юсупан дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«Гиллакх», «Лулахочуьнга» стихотворенеш.	3	
12	Ахмадов Мусан дахаран а, кхоллараллин некъ	«Лаьмнел а лекха» пьеса.	4	
13	Эльсанов Исламан дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«ЦегIачу декхнийн боьлак» исторически повесть	9	1
14	Бисултанов Аптин дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«Нохчийчоь», «Нана» стихотворенеш.	3	
15	«Цуруев Шарипан дахаран а, кхоллараллин а некъ.	«Нохчийчоьне», «Йисалахь, Нохчийчоь» стихотворенеш.	5	
16	Дешархоша шайш хаьржина произведенеш		1	
17	Дерриге		68	

11-ЧУ КЛАССЕХЬ НОХЧИЙН ЛИТЕРАТУРИН ТЕМАТИЧЕСКИ ХЪЕСАПШ

№	Дешаран темин дакъа	Кобчалан цIе	Сахьтийн барам	Сочинени
1		Кадыров А-Хь «Хьомсара Нохчийчоь!»	1	
2	XX бIешеран хьалхарчу эхехь нохчийн литературин кхиаран башхаллаш	XX бIешо долалуш нохчийн литература кхоллаяларан некъийн цхьайолу башхаллаш	2	
		Нохчийн литература ненан маттахь кхоллаялар	3	

		Даймехкан тIом исбаьхьаллин дашехь	3	
3	XX бIешеран шолгIачу эхехь нохчийн литература кхиаран башхаллаш	1960-гIа шераш. Окуев Ш. «Лай тIехь цIен зезагаш»романан обзор	2	
		1960-гIа шераш.Сулаев М. «Тавсолта ломара дIавоьду» романан обзор	3	
		1970-1990-чуй шерийн проза Айдамиров А. «Дарц»	2	
		70-90-гIий шерийн поэзи Айдамиров А. «Вина мохк»,Арсанукаев Ш. «Ненан мотт»	3	
4	XX бIешеран йуьххьехь нохчийн литература кхиар	XIинцалера проза а, поэзи а	4	
		Исаева Султанан Марьям	9	
		Айдамиров Абдулхьакиман Абузар	10	1
		Ахматова Солтамурадан Раиса	7	
		Судейманов Судейманан Ахьмад	5	
		Арсанукаев Iабдулмуслиман Шайхи	7	
		Рашидов Рашидан Шаид	4	

		Гацаев Асламбекан Саъид	3	
		Ахмадов Мохмадан Муса	3	
		Дикаев Джунаидан Мохмад	2	
		Бексултанов (Адамов) Мозин Муса	4	1
		Шайхиев Хасмохмадан Галвади	3	
		Алиев Хъамидан Гапур	4	
		Ибрагимов Хъамзатан Канта	2	
		Казбеги Александр	2	
		Кулиев Кайсын Шуваевич	3	
	Дерриге		102	2

10-чу классехь нохчийн литература хъехаран шеран рузманан хъесапаш.

2022-2023 дешаран шо. (68с.)

№ п/п	Гаморан терахь	Урокан тема	Сахьтийн барам	Электронни (цифровой) дешаран ресурсаш	Предметан жамгаш	Гуллакхдаран тайпанаш	ЦІера болх	Талламан кепаш, тайпанаш
-------	----------------	-------------	----------------	--	------------------	-----------------------	------------	--------------------------

1.	02.09	Нохчийн метган дешан мах	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Нохчийн литература халкъан къоман-культурин коьрта мехаллех цхьа мехалла хиларх, дахар довзаран ша-тайпа некъ хиларх кхетар	Ааматан декъана лерина теоретикин статьян историкин-культурин информаци йеша, кхета, йийцаре йан. Кицанаш исбаьхъа деша.	8-9 аг1о чул. схьаб.	Барта хаттар
2.	03.09	Романех кхетамбалар. «Маца девза доттагалла» роман. Некъан юьхь (1-ра корта)	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар, литературин говзаран теманех а, идейх а, гИллакхе пафосах кхета а, кхолла а, Турпалхойн амалш билгалйаха, цхьана йа масех говзарийн турпалш вовшашца дуьхьалхЮтто, тексташна йукъара цитатех а, нохчийн метган суртхЮтторан гИрсех а пайдаоьцуш, прозийн говзарийн	Дахарехь биначу тидамийн, Илманан-дешаран, исбаьхьаллин, Илманан-кхетаме йолу литература йешаран буха тIехь барта монологически аларш хИтто.	10-14 аг1о чул. схьаб.	Йозанан таллар

					йа цѣран дакъош схъадийца хаар			
3.	09.09	«Маца девза доттагIалла» Арсби а, цуьнан накъостий а (2-3- гIа корта)	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар, литературин говзаран теманех а, идейх а, гIиллакхе пафосах кхета а, кхолла а	Дахарехь биначу тидамийн, Илманан- дешаран, исбаьхьаллин, Илманан-кхетае йолу литература йешаран буха тIехь барта монологически аларш хIитто.	10-14 агIо чул. схъаб.	Йозанан таллар
4.	10.09	«Маца девза доттагIалла» (4-5- гIа корта)	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Турпалхойн амалш билгалйаха, цхъана йа масех говзарийн турпалш вовшашца дубхьалхIотто, тексташна йукъара цитатех а, нохчийн меттан суртхIотторан гIирсех а пайдаоьцуш, прозийн говзарийн йа цѣран дакъош схъадийца хаар	Дахарехь биначу тидамийн, Илманан- дешаран, исбаьхьаллин, Илманан-кхетае йолу литература йешаран буха тIехь барта монологически аларш хIитто.	Романан чулацам схъабийца	Йозанан таллар
5.	16.09	Арсбин васт	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Нохчийн фольклоран а, кхечу халкъийн фольклоран а, XX	Дахарехь биначу тидамийн, Илманан- дешаран,	Романан чулацам схъабийца	Барта хаттар

					<p>Бешаран нохчийн йаздархойн, XXI Бешаран йуьххьерчу йаздархойн литературин а, Россин халкьийн литературин а Тамийнчу говзарийн коьртачу проблемах кхетар,</p>	<p>исбаьхьаллин, Илманан-кхетаме йолу литература йешаран буха тIехь барта монологически аларш хIитто.</p>		
6.	17.09	<p>Мамакаев Мохьмадан дахаран а, кхоллараллин а некъ</p>	1	<p>https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/</p>	<p>Шена хетарг аргументашца дIаала а, говзачу дашца барта а, тайп-тайпанчу жанрашкахь йозанца а, оьздангаллех вуьззана/ йуьззана квалифицированни дешархо кхиор, цуьнгахь, хIуманан хьесап доккхуш, къамел дан Тамор, йешнарг йийцаре йечохь дакъалацар, шен йешаран мукъачу хенан план хIоттор;</p>	<p>Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.</p>	<p>Романан чулацам схьабийца</p>	<p>Йозанан таллар</p>

7.	23.09	Мамакаев М. поэзин башхалла «Т1улгаша а дуьйцу» стихотворенин чулацам а, исбаьхьаллин шатайпаналла а	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан. Дошамашца болх бан хаа	Романан чулацам схьабийца	Чулаца-мах лаьчна суьрташ дахкар.
8.	24.09	«Даймахке», «Зама» стихотворенийн чулацам а, исбаьхьаллин башхаллаш а	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Довшун верг/йерг кхета йешаран маьналлех а, ладамаллех а, йешарна а марзло, тайп-тайпана говзарш йешаран зедалар хуьлу.	Цхьаьнайогучу тайп- тайпана къаьмнийн туьйранийн, фольклоран, литературин туьйранийн персонажийн васташ а, тематика а дуьхь- дуьхьалхотто.		Йозанан таллар
9.	30.09	«Зеламха» роман Тутмакхаш	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Нохчийн литература халкъан къоман-культурин коьрта мехаллех цхьа мехалла хиларх, дахар довзаран ша-тайпа некъ хиларх кхетар	Дашца болх бан а, цу хьокъехь, историкин- культурин комментари хотто а.	1амат т1ехь доцу х1етал- металш язде	Барта хаттар

10.	01.10	«Зеламха» романехъ зударийн васташ	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Кицанаш довзийтар, царах кхетор	Дашца болх бан а, цу хьокъехъ, историкин- культурин комментарий хIотто а.	Романан чулацам схьабийца	Йозанан таллар
11.	07.10	«Зеламха» Зеламхин доьзал	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Кицанаш довзийтар, царах кхетор	Дашца болх бан а, цу хьокъехъ, историкин- культурин комментарий хIотто а.	Романан чулацам схьабийца	Барта хаттарш
12.	08.10	«Зеламха» Зеламхин васт	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Дозуш долу къамел кхиор	Шена хетарг дIаалар, кхечара дуьйцург хазар, ладогIар, дагабовлар цхьана дечу гIуллакхехъ цхьа сацам хилар	Сочинени	Проект
13.	14.10	Сочинени «Зеламхин васт»	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Дозуш долу къамел кхиор. Сочинени йазйеш предложенеш нийса хIитто Iамор	Дахарехъ биначу тидамийн, Илманан- дешаран, исбаьхьаллин, Илманан-кхетаме йолу литература йешаран буха тIехъ барта монологически аларш хIитто.	Мамакаев М. кхолларалла	Йозанан таллар

14.	15.10	Гадаев Мохьмад-Салахьан дахаран а, кхоллараллин а некъ	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Йаздархочун дахарх а, кхоллараллех а лаьцна дийцар	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Гадаев М-С. кхолларалла	Барта хаттар
15.	21.10	«Даймахке сатийсар» стихотворенин исбаьхьаллин башхалла	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан. Дошамашца болх бан хаа	Дагахь I amo	Йозанан таллар
16.	22.10	«Дай баьхна латта» стихотворенин чулацам а, исбаьхьаллин шатайпаналла а	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан. Дошамашца болх бан хаа	89-94 агло чул схь.	Барта хаттар
17.	11.11	«Генара кехат» стихотворенин исбаьхьаллин башхалла	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан. Дошамашца болх бан хаа	89-94 агло чул схь.	Тестировани
18.	12.11	«ЦIен берд» стихотворенин чулацам а,	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	ХIуманан хьесап доккхуш, къамел дан Iамор, йешнарг	Лингвистически теманаша йолчу диалогехь а (Iамийнчун	Чулацам схьабийцар	Барта хаттар

		исбаьхьаллин башхалла а			иййцаре йечохь дакъалацар, шен йешаран мукъачу хенан план хЮгтор;	барамехь), дахарехь биначу тидамийн буха тЕхь йолчу диалогехь/ полилогехь а дакъалаца.		
19.	18.11	Гайсултанов 1. дахаран а, кхоллараллин а некъ. «Александр Чеченский» романан дIахЮгтам	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	ХIуманан хьесап доккхуш, къамел дан Iамор, йешнарг иййцаре йечохь дакъалацар, шен йешаран мукъачу хенан план хЮгтор;	Лингвистически темана ша йолчу диалогехь а (Iамийнчун барамехь), дахарехь биначу тидамийн буха тЕхь йолчу диалогехь/ полилогехь а дакъалаца.	Чулацам схьабийцар	Барта хаттар
20.	19.11	«Александр Чеченский» Кегий иййсарш	1		Дьошущ волчунна / йолчунна карадоьрзу литературин говзарийн анализ йар а, интерпретаци йар а, къамелаца и дIахЮгто а, шена хетачунна аргументаци йан а, шениг чекхдаккха хаа а, ша йеша леринчу литературин го къасто а.	Йуьхьанцарчу текстан чулацаман анализ йан, йозанан кепехь ма-барра а, бацбина а иза бовзийта.	99-106 агIо чул. схь.	Барта хаттар

21.	25.11	«Александр Чеченский» Вина юрт	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Нохчийн литература халкъан къоман-культурин коьрта мехаллех цхьа мехалла хиларх, дахар довзаран ша-тайпа некъ хиларх кхетар	Дашца болх бан а, цу хьокъехь, историкин-культурин комментарийотто а.	Повестан чулацам схьабийца	Барта хаттар
22.	26.11	«Александр Чеченский» Бородино	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Дозуш долу къамел кхиор	Хьалха х1оттийначу хьесапе хьабжжина дечун план х1оттор.;	1амийнарг карл.	Сочинени
23.	02.12	Александр Чеченский» Чеченский а, Кугузов а.	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Доьшуш волчунна / йолчунна карадоьрзу литературин говзарийн анализ йар а, интерпретаци йар а, къамелаца и д1ах1отто а, шена хетачунна аргументаци йан а, шениг чекхдаккха хаа а, ша йеша леринчу литературин го къасто а.	Поэтийн а, йаздархойн а биографин факташ йовзийтар. Говзаран тема, проблематика, идейн-исбаьхьаллин чулацам билгалбаккха.	Чулацам схьабийца	Барта хаттар

24.	03.12	Сочинени ««Александр Чеченскийн васт»»	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Дозуш долу кьамел кхиор	Сочинени йазйаран кечам бар	Чулацам схьабийца	Барта хаттар
25.	09.12	Эдилов Х. дахаран а, кхоллараллин а некъ, поэзин башхалла	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Поэтан поэзин проблематика, коьрта башхаллаш. Лирически турпалхочун ойланаш, синхаамаш.	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Чулацам схьабийца	Барта хаттар
26.	10.12	«Сийлаха» Ибрах I им а, Сийлаха а.	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Поэтийн а, йаздархойн а биографин факташ йовзийтар. Говзаран тема, проблематика, идейн- исбаьхьаллин чулацам билгалбаккха.	Поэтийн а, йаздархойн а биографин факташ йовзийтар. Говзаран тема, проблематика, идейн-исбаьхьаллин чулацам билгалбаккха.	Барта хаттар	Йозанан таллар
27.	16.12	«Сийлаха» Ибрах I им а, Сийлаха а, Эдалха а	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Гайп-тайпана этнокультурин ламасташ гойтуьйту литературин	Говзаран тема, проблематика, идейн- исбаьхьаллин чулацам билгалбаккха. Iаматан декъана лерина	119-126 арго чул схь.	Тестировани

					исбаъхъаллин говзарех кхетар Iамо кхиор	теоретикин статья информаци йеша, кхета, иййцаре йан.		
28.	17.12	«Сийлаха» ИбраIим а, Эдалха а.	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Iаморан дарийн хъесапдан а, талла а, мах хадо а хаарш кхоллар	Чулацам бийцар, хаттаршна жьопаш далар	Карладаккхар	Тестиrowани
29.	23.12	«Сийлаха» ИбраIиман васт	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Дьошущ волчо йолчо карадерзадо, маIна а доккхуш, диканиг къастош, йешар, текстах кхета, кхечу тайпанийн текстех къасто Iема, интеллектуальни ойла йарца йешаран хьокъехъ хиллачу дуьххъарлера синхаамашка йухахъажар.	Текстан анализ йеш коллективан диалогехъ дакъалаца. Тайп-тайпана йухайийцаран кепаш карайерзо.	Дагахъ Iамо	Барта хаттар
30.	24.12	Аннотаци йазйар	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Тайп-тайпана этнокультурин ламасташ гойтуьйту литературин исбаъхъаллин	Кхоллараллин а, лехамийн а кепехъ халонах чекхваларан некъаш карадерзор	Тест.	Йозанан таллар

					говзарех кхетар Iамо кхиор			
31.	03.01	Iамийнарг карладаккхар (тест)	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Литературин говзаран анализ йарехь литературоведчески терминологи йевзаш хилар, авторан позицех кхетар, Iилманан а, гIуллакхан а, публицистикин а литературех исбаьхьаллин литературин башхаллаш къасто Iамар	Дашца болх бан, исбаьхьаллин гайтаран гIирсаш гучабаха. Текстехь коьрта дешнаш а, церан символически а, хIуманийн йукъара уьйраш а гучайаха.	Тест	Барта хаттар
32.	14.01	Дешархоша хаьржина произведени йийцаре йар	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Йешначун критически мах хадо а, анализ а говзалла кхоллар, литературин говзарехь гайтина дахаран исбаьхьаллин дуьненах кхетар.	Текстехь коьрта дешнаш а, церан символически а, хIуманийн йукъара уьйраш а гучайаха. Iаматан гайтаран материалца болх бан.	Чулацам схьабийца	Йозанан таллар
33.	20.01	XX бIешеран 80- чу шерашкахь нохчийн	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Йешначун критически мах хадо а, анализ а	Текстехь коьрта дешнаш а, церан символически а,	Чулацам схьабийца	Йозанан таллар

		литературе баъкинчу йаздархойн кхолларалла			говзалла кхоллар, литературин говзарехъ гайтина дахаран исбаъхъаллин дуьненах кхетар.	хIуманийн йукъара уьйраш а гучайаха. Iаматан гайтаран материалца болх бан.		
34.	21.01	Яшуркаев С. дахаран а, кхоллараллин а некъ. «Самах ду, гIенах ду» стихотворени	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Литературин говзаран анализ йарехъ литературоведчески терминологи йевзаш хилар, авторан позицех кхетар, Илманан а, гIуллакхан а, публицистикин а литературех исбаъхъаллин литературин башхаллаш къасто Iамар	Дашца болх бан, исбаъхъаллин гайтаран гIирсаш гучабаха. Текстехъ коьрта дешнаш а, церан символически а, хIуманийн йукъара уьйраш а гучайаха.	Дагахъ Iамо	Барта хаттар
35.	27.01	«Дагахъбалламаш, дагалецамаш» стихотворенин исбаъхъаллин башхалла	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Литературин говзаран анализ йарехъ литературоведчески терминологи йевзаш хилар, авторан позицех кхетар, Илманан а, гIуллакхан а,	Дашца болх бан, исбаъхъаллин гайтаран гIирсаш гучабаха. Текстехъ коьрта дешнаш а, церан символически а, хIуманийн йукъара уьйраш а гучайаха.	Дагахъ Iамо	Барта хаттар

					публицистикин а литературех исбаъхъаллин литературин башхаллаш къасто Тамар			
36.	28.01	Исмаилов А. дахара а, кхолларалла а. «Вог 1 ура воккха стаг» стихотворени	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Поэтийн а, йаздархойн а биографин факташ йовзийтар. Говзаран тема, проблематика, идейн- исбаъхъаллин чулацам билгалбаккха.	Поэтийн а, йаздархойн а биографин факташ йовзийтар. Говзаран тема, проблематика, идейн-исбаъхъаллин чулацам билгалбаккха.	Чулацам схъабийцар	Йозанан таллар
37.	03.02	«Кхийра кхаба» » стихотворенин чулацам а, исбаъхъаллин башхалла а	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Поэтийн а, йаздархойн а биографин факташ йовзийтар. Говзаран тема, проблематика, идейн- исбаъхъаллин чулацам билгалбаккха.	Поэтийн а, йаздархойн а биографин факташ йовзийтар. Говзаран тема, проблематика, идейн-исбаъхъаллин чулацам билгалбаккха.	Чулацам схъабийцар	Йозанан таллар

38.	04.02	Абдуллаев Лечин поэзин башхалла. «Весет» стихотворени	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Пррррроектни- талламан гУллакхаллин хьокъехь йуъхъанцара сингар хила, цуънан жамIаш и дIадовзийта а, тайп- тайпана информацин хьостанашца болха бан хаарш хила а.	Хьалха хIоттийначу хьесапе хьабьжина дечун план хIоттор.;	Iамийнарг карл.	Сочинени
39.	10.02	«Диканиг хьахадан кхобру со...», «Лазийний? Лазийна, хьаха...» стихотворенин маьIна а, исбаьхьаллин башхалла	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Добьшуш волчо йолчо карадерзадо, маьIна а доккхуш, диканиг къастош, йешар, текстах кхета, кхечу тайпанийн текстех къасто Iема, интеллектуальни ойла йарца йешаран хьокъехь хиллачу дуьххьарлера синхаамашка йухахьажар.	Текстан анализ йеш коллективан диалогехь дакъалаца. Тайп-тайпана йухайийцаран кепаш карайерзо.	Дагахь Iамо	Барта хаттар
40.	11.02	Бексултанов М.дахаран а, кхоллараллин а	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru/	Нохчийн литература халкъан къоман-культурин коьрта мехаллех	Дашца болх бан а, цу хьокъехь, историкин- культурин комментари хIотто а.	Iамат тIехь йоцу стихотворени	Барта хаттар

		некъ, прозин башхалла.			цхъа мехалла хиларх, дахар довзаран ша-тайпа некъ хиларх кхетар			
41.	17.02	«Дахаран хин генара бердаш» повестан идея а, чулацам	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар, литературин говзаран теманех а, идейх а, гИллакхе пафосах кхета а, кхолла а, турпалхойн амалш билгалйаха	Прозин текстийн йоцца йухадийцар хЮттор. Дийцаран коьртачу турпалхочун вастан амалш билгалйаха	Жима сочинени	Йозанан таллар
42.	18.02	«Дахаран хин генара бердаш» Лам чохъ жа дажош	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар, литературин говзаран теманех а, идейх а, гИллакхе пафосах кхета а, кхолла а, турпалхойн амалш билгалйаха	Прозин текстийн йоцца йухадийцар хЮттор. Дийцаран коьртачу турпалхочун вастан амалш билгалйаха	Аг1о 167	Йозанан таллар

43.	24.02	«Дахаран хин генара бердаш» Ден весет	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Лирически турпалхочун ойланаш, синхаамаш.	Прозин текстийн йоцца йухадийцар хЮттор. Дийцаран коьртачу турпалхочун вастан амалш билгалйаха	168-178-г1а аг1о чул. схьабийца	Йозанан таллар
44.	25.02	Рецензи язъяр	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Культурин самоидентификаци латтор, шен кьоман культурин тоьлла говзарш Iаморан буха тIехь ненан мотт Iаморан коммуникативни-эстетикин таронех кхетар;	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан. Стихотворенеш дагахь Iамо. Эпически говзар йухайийца (йоцца, ма-йарра, харжа а хоржуш).	Дагахь Iамо	Барта хаттар
45.	03.03	Яралиев Ю. дахаран а, кхоллараллин а некъ, поэзин башхалла.	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	190 -200 аг1о чул. схь.	Йозанан таллар
46.	04.03	«Г1иллакх» стихотворенин чулацам а, исбаьхьаллин башхалла а	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Адамын йукъара проблемаш йовзарехь зедалар хуьлу доьшуш волчунна / йолчунна, нохчийн литературин меттан таронех	Эпически говзар йухайийца (йоцца, ма-йарра, харжа а хоржуш). План хЮтто	190 -200 аг1о чул. схь.	Йозанан таллар

					пайдаоьцуш, и проблемаш йийца а Iема.			
47.	10.03	«Лулахочуьнга» стихотворенин чулацам а, исбаьхьалла а	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Добьшуш волчунна йолчунна карадьорзу литературин говзарийн анализ йар а, интерпретаци йар а, кьамелаца и дIахIотто а, шена хетачунна аргументаци йан а, шениг чекхдаккха хаа а, ша йеша леринчу литературин го кьасто а.	Байтийн тематически цхьаалла кьастор. Лирически говзаршкахь исбаьхьаллин гайтаран гIирсаш гучабахар (эпитет, синедерзор, дустар). Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан. Стихотворенеш дагахь Iамо.	Дагахь Iамо	Йозанан таллар
48.	11.03	Драматургех кхетамбалар «Лаьмнел а лекха» драма	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Добьшуш волчо \ йолчо карадерзадо, маьIна а доккхуш, диканиг кьастош, йешар, текстах кхета, кхечу тайпанийн текстах кьасто Iема, интеллектуальни ойла йарца йешаран хьокьехь хиллачу	Сюжет а, тематикин шатайпаналла билгалйаккхар. Говзаран тема а, коьрта ойла а, коьрта конфликт а билгалйаккхар	200-206 агIо чул. Схь	Барта хаттар

					дүүххьярлера синхаамашка йухахьяжар.			
49.	17.03	«Лаьмнел а лекха» Г1осуман васт	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Добшуш волчо \ йолчо карадерзадо, маьІна а доккхуш, диканиг къастош, йешар, текстах кхета, кхечу тайпанийн текстех къасто Іема, интеллектуальни ойла йарца йешаран хьокъехь хиллачу дүүххьярлера синхаамашка йухахьяжар.	Сюжет а, тематикин шатайпаналла билгалйаккхар. Говзаран тема а, коьрта ойла а, коьрта конфликт а билгалйаккхар	200-206 аг1о чул. Схь	Йозанан таллар
50.	18.03	«Лаьмнел а лекха» Элсин васт	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Дийцаран коьртачу турпалхочун вастан амалш билгалйаха.	Текстан анализ йеш коллективан диалогехь дакьалаца.	Чулацам схьабийца	Барта хаттар
51.	01.04	«Лаьмнел а лекха» Аматин васт	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Дийцаран коьртачу турпалхочун вастан амалш билгалйаха.	Текстан анализ йеш коллективан диалогехь дакьалаца.	Чулацам схьабийца	Йозанан таллар

52.	07.04	Эльсанов И. дахаран а, кхоллараллин а некъ. «Цеглачу декхнийн боьлак» повестан чулацам	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Дагахь 1 амо	Барта хаттар
53.	08.04	«Цеглачу декхнийн боьлак» Хинца бен садаьржаш дацара.	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Тайп-тайпана этнокультурин ламасташ гойтуьйту литературин исбаьхьаллин говзарех кхетар 1 амо кхиор; литературин говзарийн эпохаца йолу зенех кхетар, цо шена чукъуьйлу оьздангаллин мехаллаш билгалйахар	Сюжет а, тематикин шатайпаналла билгалйаккхар. Говзаран тема а, коьрта ойла а, коьрта конфликт а билгалйаккхар	Чулацам схьабийца	Йозанан таллар
54.	14.04	«Цеглачу декхнийн боьлак» Гловга	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Исбаьхьаллин произведенин васт, персонаж, турпалхо. Лирически турпалхо. Авторан васт. Авторан къамел.	Сюжет а, тематикин шатайпаналла билгалйаккхар. Говзаран тема а, коьрта ойла а, коьрта конфликт а билгалйаккхар	Чулацам схьабийца	Тестировани

55.	15.04	«Цеглэчу декхнийн боьлак» Йоккха стаг	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Дозуш долу кьамел кхиор	Хьалха х1отгийначу хьесапе хьабьжина дечун план х1оттор.;	1амийнарг карл.	Сочинени
56.	21.04	«Цеглэчу декхнийн боьлак» Мехка кхел	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Дийцаран коьртачу турпалхочун вастан амалш билгалйаха.	Текстан анализ йеш коллективан диалогехь дакьалаца.	Чулацам схьабийца	Барта хаттар
57.	22.04	«Цеглэчу декхнийн боьлак» повестехь халкьан кхоллам	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Дийцаран коьртачу турпалхочун вастан амалш билгалйаха.	Текстан анализ йеш коллективан диалогехь дакьалаца.	Чулацам схьабийца	Барта хаттар
58.	28.04	Сочинени «Нохчийн мотт – дахаран хазна»	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Дозуш долу кьамел кхиор	Сочинени йазйаран кечам бар	Журналаца болх	Барта хаттар
				1амийнарг карладаккхар (тест)				Йозанан таллар
59.	29.04	Бисултанов А. дахар а, кхолларалла а	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	208-212 къастош йеша	Барта хаттар
60.	05.05	«Нохчийчоьне» стихотворенин чулацам а,	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Доьшуш волчо \ йолчо карадерзадо, маьІна а доккхуш,	Сюжет а, тематикин шатайпаналла билгалйаккхар.	Дагахь 1амо	Барта хаттар

		исбаъхъаллин шатайпаналла			диканиг къастош, йешар, текстах кхета, кхечу тайпанийн текстех къасто Јема, интеллектуальни ойла йарца йешаран хьокъехъ хиллачу дуьххъарлера синхаамашка йухахъажар.	Говзаран тема а, коьрта ойла а, коьрта конфликт а билгалйаккхар		
61.	06.05	«Нана» стихотворенин маъІна а, исбаъхъаллин башхалла	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Доьшуш волчо \ йолчо карадерзадо, маъІна а доккхуш, диканиг къастош, йешар	Лирически говзаршкахъ исбаъхъаллин гайтаран гІирсаш гучабахар (эпитет, синедерзор, дустар). Стихотворенин йуьхъанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан. Стихотворенеш дагахъ Јамо.	Дагахъ Јамо	Барта хаттар
62.	12.05	Дахаран а, кхоллараллин а некъ	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Дагахъ Јамо	Барта хаттар

67.	27.05	1 амийнарг карладаккхар т1еч1аг1дар	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Исбаъхъаллин произведенин васт, персонаж, турпалхо	Говзаршкахъ исбаъхъаллин элемент къасто а, царна йукъара уьйр гучайаккха а.	Тест	Барта хаттар
68.	30.05	1 амийнарг карладаккхар т1еч1аг1дар	1	https://desharkho.ru/ https://ps95.ru/dikdosham/ru	Исбаъхъаллин произведенин васт, персонаж, турпалхо	Говзаршкахъ исбаъхъаллин элемент къасто а, царна йукъара уьйр гучайаккха а.	Тест	Йозанан таллар
		ПРОГРАММИЦА САХЪТИЙН БАРАМ	68					

11-чу классехъ нохчийн литература хъехаран шеран рузманан хъесапаш.

2022-2023 дешаран шо.

№ п/п	Таморан терахь	Программин дакъойн а, темин а цераш	Сахьтийн барам	Электронни (цифровой) дешаран ресурсаш	Предметан жамлаш	Гуллакхдаран тайпанаш	Цера болх	Таламан кепаш, тайпанаш
1.		Довзийтар. Кадыров А-ХБ. «Хьомсара Нохчийчоь». Дешархошка.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Ненан меттан литература халкъан къоман-культурин коьрта мехаллех цхьа мехалла хиларх, дахар довзаран ша-тайпа некъ хиларх кхетар	Таматан декъана лерина теоретикин статьян информаци йеша, кхета, йийцарейан;	Тамат.3-6	Барта хаттар
2.		20-чу бешеран хьалхарчу эхехь нохчийн литературин кхиаран башхаллаш.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Ненан меттан литература халкъан къоман-культурин коьрта мехаллех цхьа мехалла хиларх, дахар довзаран ша-тайпа некъ хиларх кхетар	Таматан декъана лерина теоретикин статьян информаци йеша, кхета, йийцарейан;	Тамат.7-18	Йозанан таллар
3.		20-чу бешеран шолгIачу эхехь нохчийн литературин кхиаран башхаллаш.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	ХIума довзаран а, коммуникативни а декхарш кхочушдарехь хаамийн тайп-тайпанчу хьастех пайда эцар (словараш, энциклопедеш, интернет-гIирсаш).	Дашца болх бан а, историкин-культурин комментари хIотто а.	Тамат.19-28	Йозанан таллар

4.		Нохчийн йаздархоша шайн говзаршкахь зударийн васташ гайтар.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	ХIума довзаран а, коммуникативни а декхарш кхочушдарехь хаамийн тайп-тайпанчу хьастех пайда эцар (словараш, энциклопедеш, интернет-гIирсаш).	Чулацаман хаттаршна жобпаш дала. Говзаран тема, идей билгалйаккха	1амат.29-38	Йозанан таллар
5.		1970-1990-чуй шерийн проза	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	ХIума довзаран а, коммуникативни а декхарш кхочушдарехь хаамийн тайп-тайпанчу хьастех пайда эцар (словараш, энциклопедеш, интернет-гIирсаш).	1аматан декъана лерина теоретикин статьян историкин-культурин информаци йеша, кхета, йийцаре йан	1амат .39-49	Барта хаттар
6.		70-90-гIий шерийн поэзи	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	ХIума довзаран а, коммуникативни а декхарш кхочушдарехь хаамийн тайп-тайпанчу хьастех пайда эцар (словараш, энциклопедеш, интернет-гIирсаш).	1аматан декъана лерина теоретикин статьян историкин-культурин информаци йеша, кхета, йийцаре йан	1амат. 49-59.	Йозанан таллар

7.		20-чу б1ешеран йуьххьехь нохчийн литература кхиар. Х1инцалера проза кхиар.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Нохчийн литература XX б1ешеран шолг1ачу эхехь кхиаран хьелаш а, х1инцалерчу поэзин, прозин	1аматан декъана лерина теоретикин статьян историкин-культурин информаци йеша, кхета, йийцаре йан	1амат.60-67	Чулаца-мах лаьцна суьрташ дахкар.
8.		Х1инцалера поэзии кхиар.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Нохчийн литература XX б1ешеран шолг1ачу эхехь кхиаран хьелаш а, х1инцалерчу поэзин, прозин башхаллаш (словараш, энциклопедеш, интернет-г1ирсаш).	1аматан декъана лерина теоретикин статьян историкин-культурин информаци йеша, кхета, йийцаре йан	1амат.67-78	Йозанан таллар
9.		Литературин родаш.Исбаьхьал лин васт. Сюжетах а, композицих а кхетамбалар.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Х1ума довзаран а, коммуникативни а декхарш кхочушдарехь хаамийн тайп-тайпанчу хьастех пайда эцар (словараш, энциклопедеш, интернет-г1ирсаш).	1аматан декъана лерина теоретикин статьян историкин-культурин информаци йеша, кхета, йийцаре йан	1амат.78-85	Барта хаттар

10		Дешархоша хаържина произведени. Кибиев М. «Шагат 1улг» легенда.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Говзар кхеташ йеша а, цуьнан анализ йан хаар	Текстан фрагменташ исбаьхьа йеша, цу хьокъехь, ролешца а, дагахь а, иракарахЮьттина текстах кхета а.	Хр.497	Йозанан таллар
11		Исаева Марьяман дахара,кхолларал ла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	1амат.88-92	Йозанан таллар
12		«Ирсан орам». Вуоха мегар дац.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романан маьІна а, исбаьхьаллин башхаллаш а.	Говзаран тема, проблематика, идейн-исбаьхьаллин чулацам билгалбаккха	Хр.3-12	Йозанан таллар
13		«Ирсан орам». Дог ца 1ийна.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романан маьІна а, исбаьхьаллин башхаллаш а.	Литературин говзаран цІеран маьІна билгалдаккхар	Хр.12-17	Барта хаттар
14		«Ирсан орам». Нанас йинарг хилла.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романан маьІна а, исбаьхьаллин башхаллаш а.	Говзаран тема, проблематика, идейн-исбаьхьаллин чулацам билгалбаккха	Хр.17-23	Йозанан таллар
15		«Ирсан орам». Доккха инзар.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романан маьІна а, исбаьхьаллин башхаллаш а.	Литературин говзаран цІеран маьІна билгалдаккхар	Хр.23-32	Чулаца-мах лаьцна суьрташ дахкар.

16		«Ирсан орам». Діадіевларш.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романан маъІна а, исбаъхъаллин башхаллаш а.	Говзаран тема, проблематика, идеян-исбаъхъаллин чулацам билгалбаккха	Хр.32-43	Йозанан таллар
17		«Ирсан орам». Кхаъ.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романан маъІна а, исбаъхъаллин башхаллаш а.	Литературин говзаран цІеран маъІна билгалдаккхар	Хр.43-57	Барта хаттар
18		«Ирсан орам». Дош- болат.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романан маъІна а, исбаъхъаллин башхаллаш а.	Говзаран тема, проблематика, идеян-исбаъхъаллин чулацам билгалбаккха	Хр.57-67	Йозанан таллар
19		Драматически къовсамах кхетам. Драма. Комеди.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романан маъІна а, исбаъхъаллин башхаллаш а.	Литературин говзаран цІеран маъІна билгалдаккхар	Іамат 93-95	Барта хаттарш
20		АйдамировА. дахар а, кхолларалла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Дахаран а, кхоллараллин а некъ	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Іамат.96 -98	Проект
21		«Еха буйсанаш» романан документальни, исторически бух.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Къоман маршонехъа къийсам латочу турпалхойн васташ	Говзаран турпалхошца йолу шен йукъаметтиг аргументаш йалош йийцар.	Іамат.98 -104	Барта хаттар
22		«Еха буйсанаш». Нохчмахке.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Къоман маршонехъа	Говзарийн коърта турпалхой амал къастор.	Хр.68-84	Барта хаттар

					кыйсам латочу турпалхойн васташ			
23		«Еха буйсанаш». Къастар.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Къоман маршонехъа кыйсам латочу турпалхойн васташ	Говзарийн коьрта турпалхой амал къастор.	Хр.85-97	Барта хаттар
24		«Еха буйсанаш». Бле цхьолг1а буйса.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Къоман маршонехъа кыйсам латочу турпалхойн васташ	Говзаран тема, проблематика, идейн-исбаьхьаллин чулацам билгалбаккха	Хр.98-109	Йозанан таллар
25		«Еха буйсанаш». Данч1а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Къоман маршонехъа кыйсам латочу турпалхойн васташ	Говзаран тема, проблематика, идейн-исбаьхьаллин чулацам билгалбаккха	Хр.110-122	Тестиrow ани
26		Турпалхой Аьрзу, Маккхал, 1ела.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Къоман маршонехъа кыйсам латочу турпалхойн васташ	Тайп-тайпана йухайийцаран кепаш карайерзо.	Хр.122-126	Тестиrow ани
27		«Еха буйсанаш». Романан халкъан хьашташ лардеш хилла турпалхой Аьрзу, Маккхал, 1ела.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Къоман маршонехъа кыйсам латочу турпалхойн васташ	Исбаьхьаллин говзаран анализ йан	1аматан аг1о 104-107.	Барта хаттар
28		Сочиненина кечам бар	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Дозуш долу къамел кхиор. Сочинени йазйеш предложенеш нийса х1итто 1амор	Сочинени йазйаран кечам бар	Соч.кечам бе	Йозанан таллар

29		Сочинени «Айдамиров А кхолларалла.»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Дозуш долу кьамел кхиор. Сочинени йазйеш предложенеш нийса хIитто Iамор	Сочинени йазйаран кечам бар	Iам.карл ад.	Барта хаттар
30		Роман, повесть, дийцар, очерк, рецензих кхетам.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Тайп-тайпанчу хьосташкара тобанца керла материалаш схьахаржар	Исбаьхьаллин говзаран анализ йан	Iаматан аr1o 104-107.	Йозанан таллар
31		Хьехархочо хаьржина произведени. Бисулганов А. «Бералле»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Тайп-тайпанчу хьосташкара тобанца керла материалаш схьахаржар	Поэтически исбаьхьаллин тексташ дуьхь-дуьхьалхIитто, цу хьокъехь, кхечу искусствон говзаршца цхьаьна а.	Хр.491-492	Йозанан таллар
32		Ахматова Р.дахар а,кхолларалла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Йаздархочун дахарх а, кхоллараллех а лавцна дийцар	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Iамат11 3-120	Барта хаттар
33		Ахматова Р. «Хуур дац, кхолламо хIун кечдо вайна», «Даймахке».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу кьасто хаар	Стихотворени дагахь Iамо.	Iамат.12 0-129 хр.127-128	Барта хаттар
34		Ахматова Р. «Нене», «Сан йурт».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан	Хр.128-130	Йозанан таллар

					муълхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	белхаш кхочушбан. Дошамашца болх бан хаа		
35		«Дагалецамийн новкъа». Хьалхара дош. Хьалхара 1 корта.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаран теманах а, идейх а, гИллакхе пафосах кхета а, кхолла а, турпалхойн амалш билгалйаха	Говзаран турпалхошца йолу шен йукьаметтиг аргументаш йалош йийцар	Хр.130-133	Барта хаттар
36		«Дагалецамийн новкъа». Шолг 1а корта.Кхоалг 1а корта.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаран теманах а, идейх а, гИллакхе пафосах кхета а, кхолла а, турпалхойн амалш билгалйаха	Говзаран турпалхошца йолу шен йукьаметтиг аргументаш йалош йийцар	Хр.134-136	Барта хаттар
37		«Дагалецамийн новкъа». 4-7 корта.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаран теманах а, идейх а, гИллакхе пафосах кхета а, кхолла а, турпалхойн амалш билгалйаха	Говзаран турпалхошца йолу шен йукьаметтиг аргументаш йалош йийцар	Хр.137-141	Барта хаттар
38		«Дагалецамийн новкъа». Дерзор.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаран теманах а, идейх а, гИллакхе пафосах кхета а, кхолла а, турпалхойн амалш билгалйаха	Говзаран турпалхошца йолу шен йукьаметтиг аргументаш йалош йийцар	Хр.141-143	Йозанан таллар

39		Сулейманов А. дахар а, кхолларалла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Йаздархочун дахарх а, кхоллараллах а лавцна дийцар	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Хр.141-143	Тестиrow ани
40		Сулейманов А. «Дог дохде ц1е».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворени дагахь Iамо.	Хр.144-145	Тестиrow ани
41		Сулейманов А. «Берд», «Батто сагатдо».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан. Дошамашца болх бан хаа	Хр.146-147	Барта хаттар
42		Сулейманов А. «Ламанан хьостанаш».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворени дагахь Iамо.	Хр.147-150	Йозанан таллар
43		Сулейманов А. кхоллараллин мехалла.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Сулейманов А. кхолларалла	Барта хаттар
44		Хьехархочо хаьржина произведени. Кибиев М.«Ден къамел»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворени дагахь Iамо.	Дагахь Iамо	Йозанан таллар

45	Арсанукаев Ш. кхолларалин некъ. «Весет», «Нагахь хьан г1о оьшуш».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	1амат.14 6-160 хр.151- 154	Йозанан таллар
46	«Нийсонна гимн», «Ненан молт»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан. Дошамашца болх бан хаа	Хр.154- 155	Барта хаттар
47	«Мохкбегор» «Дицдина илли».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан. Дошамашца болх бан хаа	Хр.156- 157.	Барта хаттар
48	«Кхолламан сизаш» хьалхара дакъа	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	«Кхолламан сизаш» це йолу стихашца язйна роман. Даймехкан тамехь б1аьхоша турпалаллица Даймохк мостаг1чух Галашбар романехь гайталан башхаллаш. Б1аьхойн васташ. Ризван а, цуьнан накъостий а	Говзарийн коьрта турпалхой амал къастор	Хр.159- 168	Йозанан таллар

49		«Кхолламан сизаш» шолгла дакъа.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романехъ тIеман а, тылан а суьрташ. Маршо ларьеш эгначийн сий а деш, тIом гIаттош болчарнра дуйхьал авторо халкъе бен кхайкхам. «Кхолламан сизаш» романан чулацам а, исбаьхьаллин а къастамаш а.	Говзар исбаьхьа йеша, цу хьокъехь, ролешца а. Йешначух шен йешаран йукъаметтиг гайта.	Хр.168-179	Барта хаттар
50		«Кхолламан сизаш»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романехъ тIеман а, тылан а суьрташ. Маршо ларьеш эгначийн сий а деш, тIом гIаттош болчарнра дуйхьал авторо халкъе бен кхайкхам. «Кхолламан сизаш» романан чулацам а, исбаьхьаллин а къастамаш а.	Йешначух шен йешаран йукъаметтиг гайта.	Хр.179-190	Барта хаттар
51		«Кхолламан сизаш»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романехъ тIеман а, тылан а суьрташ. Маршо ларьеш эгначийн сий а деш, тIом гIаттош	Барта йа йозанца хаттаршна жоп дала (цитированех пайдаоьцуш	Хр.190-202	Барта хаттар

					болчарнра дуьхьал авторо халкъе бен кхайкхам. «Кхолламан сизаш» романан чулацам а, исбаьхьаллин а къастамаш а.			
52		«Кхолламан сизаш»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романехь тIеман а, тылан а суьрташ. Маршо ларъеш эгначийн сий а деш, тIом гIаттош болчарнра дуьхьал авторо халкъе бен кхайкхам. «Кхолламан сизаш» романан чулацам а, исбаьхьаллин а къастамаш а.	Барга йа йозанца хаттаршна жоп дала (цитированех пайдаоьцуш	Хр.202-213	Йозанан таллар
53		«Кхолламан сизаш»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Романехь тIеман а, тылан а суьрташ. Маршо ларъеш эгначийн сий а деш, тIом гIаттош болчарнра дуьхьал авторо халкъе бен кхайкхам. «Кхолламан сизаш» романан	Барга йа йозанца хаттаршна жоп дала (цитированех пайдаоьцуш	1амат.16 0-165	Тестиrow ани

					чулацам а, исбаъхъаллин а къастамаш а.			
54		Сочиненина кечам бар	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Дозуш долу къамел кхиор	Сочинени йазйаран кечам бар	Соч. кечам бе.	Тестиров ани
55		Сочинени «Кхолламан сизаш» Ризванан васт.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Дозуш долу къамел кхиор	Сочинени йазйаран кечам бар	1ам.карл адакх	Барта хаттар
56		Рашидов Ш. дахар а, кхолларалла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Рашидов Шаидан поэзин проблематика, коърта башхаллаш. Лирически турпалхочун ойланаш, синхаамаш.	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	1амат.16 6-172	Йозанан таллар
57		Рашидов Ш. «Баланах дуъзна дог», «Пондар боълху».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Лирически турпалхочун ойланаш, синхаамаш.	Стихотворенин йуъхъанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан	Хр.214- 215	Барта хаттар
58		Рашидов Ш. Поэма «Аружа»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	«Аружа» – исторически хиллачийн буха тIехъ йазйина поэма. Махках даъккхинчу халкъо лайна баланаш,	Йешначух шен йешаран йукъаметтиг гайта.	Хр.215- 221	Йозанан таллар

					халонаш гайтаран башхаллаш			
59		Поэма «Аружа»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	«Аружа» – исторически хиллачийн буха тIехь йазийна поэма. Махках даьккхинчу халкъо лайна баланаш, халонаш гайтаран башхаллаш	Барта йа йозанца хаттаршна жоп дала (цитированех пайдаоьцуш	Хр.221-226	Йозанан таллар
60		Поэма «Аружа»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	«Аружа» – исторически хиллачийн буха тIехь йазийна поэма. Махках даьккхинчу халкъо лайна баланаш, халонаш гайтаран башхаллаш	Йешначух шен йешаран йукъаметтиг гайта.	Хр.226-233	Барта хаттар
61		Рашидов Шаидан кхоллараллин мехалла.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Лирически турпалхочун ойланаш, синхаамаш.	Барта йа йозанца хаттаршна жоп дала (цитированех пайдаоьцуш	1амат.17 2-179	Барта хаттар
62		Гацаев С. дахар а, кхолларалла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	1амат.18 0-193	Йозанан таллар
63		«Йише Маржане», «Хабий хьуна, Фирдоуси»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Исбаьхьаллин произведенин васт, персонаж, турпалхо. Лирически	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан	Хр.234-236	Барта хаттар

					турпалхо. Авторан васт. Авторан кьамел.			
64		«Хатга хьайна Саадига», «Цкъа а дац сан ойла кьубьлуш».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Исбаьхьаллин произведенин васт, персонаж, турпалхо. Лирически турпалхо. Авторан васт. Авторан кьамел.	Стихотворени дагахь Iамо.	Хр.236-237	Барга хаттар
65		«Хийла нохчийн кIант», «БIаьсте хир йу-бIаьсте, бIаьсте!»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Исбаьхьаллин произведенин васт, персонаж, турпалхо. Лирически турпалхо. Авторан васт. Авторан кьамел.	Стихотворени дагахь Iамо.	Хр.237-239	Барга хаттар
66		АхамадовМ. дахар а, кхолларалла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Хр.194-207	Йозанан таллар
67		АхамадовМ. «Нохчийн махкахь нохчийн маттахь».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Ахмадов Мусан произведенийн коьрта проблемаш, теманаш, турпалхой	Стихотворени дагахь Iамо.	Хр.240	Тестировани

68		Повесть «Зингатиин барз а ма бохабелахь»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Ахмадов Мусан произведенийн коьрта проблемаш, теманаш, турпалхой	Говзариин оьздангаллин-философин а, йукъараллин-исторически а, эстетически а проблематика гар кхето	Хр.241-247	Тестиrow ани
69		«Зингатиин барз а ма бохабелахь».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Ахмадов Мусан произведенийн коьрта проблемаш, теманаш, турпалхой.	Говзаршкахь исбаьхьаллин элемент къасто а, царна йукъара уьйр гучайаккха а.	Хр.247-254	Барта хаттар
70		«Зингатиин барз а ма бохабелахь».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Ахмадов Мусан произведенийн коьрта проблемаш, теманаш, турпалхой	Говзаршкахь исбаьхьаллин элемент къасто а, царна йукъара уьйр гучайаккха а.	Хр.254-259	Йозанан таллар
71		Сочинени «Горайа1, нохчийн мотт»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Дозуш долу къамел кхиор	Сочинени йазйаран кечам бар	Соч.чекх ъякх.	Барта хаттар
72		Дикаев М. дахар а, кхолларалла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Дикаев Мохьмадан поэзехь йахь, къоман оьздангалла гайтаран башхаллаш. Цуьнан поэтически хатI.	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	1амат.20 8-218	Йозанан таллар

73		Дикаев М. «Стеган цѐ».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Стихотворенеш «Нохчийн хIусам», «Стеган цѐ», «Суна лаба». Дикаев Мохьмадан лирика	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан	Хр.260	Йозанан таллар
74		«Нохчийн хIусам», «Суна лаба».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Стихотворенеш «Нохчийн хIусам», «Стеган цѐ», «Суна лаба». Дикаев Мохьмадан лирика	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан	Хр.261- 262	Барта хаттар
75		Стихаш кхолларан кепаш.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Дикаев Мохьмадан лирика	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан	1амат.22 0-222	Барта хаттар
76		Бексултанов М.М. дахар а, кхолларалла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Бексултанов Мусан кхолларалла. Цуьнан прозехь дахар шатайпанчу исбаьхьаллин хотѐхь гайтар	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	1амат.22 3-234	Йозанан таллар
77		Бексултанов М. «1аьржа б1аьрг»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Къоман хиндерг халкъан ламасташ, гIиллакх- оьздангалла ларйарца дозаделла хилар произведенешкахь чIагIдар. Турпалхойн амалш гайтараьн, церан	Говзариьн оьздангаллин- философин а, йукъараллин- исторически а, эстетически а проблематика гар кхето	Хр.263- 267	Барта хаттар

					васташ кхолларан башхаллаш.			
78		Бексултанов М. «Хьалхара парта».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Турпалхойн амалш гайтаран, церан васташ кхолларан башхаллаш	Говзаршкахь исбаьхьаллин элемент къасто а, царна йукъара уьйр гучайаккха а.	Хр.267-273	Барта хаттар
79		Бексултанов М. «Корталин Хантоти».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Турпалхойн амалш гайтаран, церан васташ кхолларан башхаллаш	Говзаршкахь исбаьхьаллин элемент къасто а, царна йукъара уьйр гучайаккха а.	Хр.273-280	Барта хаттар
80		Хьехархочо хаьржина произведени. Гайтукаева Бана «Со йинчу дийнахь.»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Исбаьхьаллин произведенин васт, персонаж, турпалхо	Говзаршкахь исбаьхьаллин элемент къасто а, царна йукъара уьйр гучайаккха а.	Хр.491	Йозанан таллар
81		Шайхиев I. дахар а, кхолларалла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Шайхиев Iалвадин кхолларалла. Цуьнан поэзин шуьйра чулацам а, маьIна а.	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	Iамат.23 5-249	Тестиров ани
82		Шайхиев I. «Стаг велча», «Аса а ма лайна».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Шайхиев Iалвади стихашкахь поэтически сурт кхолларан башхаллаш.	Йешначух шен йешаран йукъаметиг гайта. Барта йа йозанца хаттаршна жоп дала	Хр.281-282	Тестиров ани

					Цуьнан поэзин шатайпана долу хатI.			
83		Шайхиев 1.повесть «Дерачу кхолламан де».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	«Дерачу кхолламан кхиэл» – стихашца йазийна повесть. Тешнабехккий, эхь-обздангаллий цкъа а цхьанадогIург цахилар чIагIдар.	Йешначух шен йешаран йукьаметтиг гайта. Барта йа йозанца хаттаршна жоп дала	Хр.282-293	Барта хаттар
84		Шайхиев 1. повесть «Дерачу кхолламан де».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	«Дерачу кхолламан кхиэл» – стихашца йазийна повесть. Тешнабехккий, эхь-обздангаллий цкъа а цхьанадогIург цахилар чIагIдар.	Йешначух шен йешаран йукьаметтиг гайта. Барта йа йозанца хаттаршна жоп дала	Хр.293-301	Йозанан таллар
85		Шайхиев 1.повесть «Дерачу кхолламан де».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	«Дерачу кхолламан кхиэл» – стихашца йазийна повесть. Тешнабехккий, эхь-обздангаллий цкъа а цхьанадогIург цахилар чIагIдар.	Йешначух шен йешаран йукьаметтиг гайта. Барта йа йозанца хаттаршна жоп дала	Хр.301-320	Барта хаттар
86		Сочиненина кечам бар.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Дозуш долу къамел кхиор	Сочинени йазйаран кечам бар	Соч.кеча м бе.	Йозанан таллар
87		Сочинени «Шайхиев 1.кхоллараллехь нохчийн къоман	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Дозуш долу къамел кхиор	Сочинени йазйаран кечам бар	1амийна рг карладак кха	Йозанан таллар

		Гиллакх- овьдангалла гайтар»						
88		Алиев Г1.дахар а,кхолларалла	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Алиев Г1апуран кхолларалла. Цуьнан поэзин шуьйра чулацам а, маьІна а.	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	1амат25 0-259	Барта хаттар
89		Алиев Г1. «Къонахийн зама», «Х1ун лозу хьан, Нохчийчоб?»»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан	Хр.321- 322	Барта хаттар
90		Алиев Г1.«Къонахе» «До1а».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Литературин говзаршна анализ йан хаар, уьш муьлхачу жанрийн тайпанех йу къасто хаар	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан	Хр.322- 323	Йозанан таллар
91		Ибрагимов К.Х дахар а, кхолларалла	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	1амат.26 0-265	Барта хаттар
92		Ибрагимов К. «Берийн дуйне» роман.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Тема а, проблематика а. Исбаьхьаллин башхаллаш.	Йешначух шен йешаран йукьаметтиг гайта. Барта йа йозанца хаттаршна жоп дала	Хр.324- 339	Барта хаттар
93		«Берийн дуйне» роман дакба	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Тема а, проблематика а. Исбаьхьаллин башхаллаш.	Йешначух шен йешаран йукьаметтиг гайта.	Хр.340- 352	Барта хаттар

						Барта йа йозанца хаттаршна жоп дала		
94		Казбеги А. «Элиса»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Гуържийн йаздархочун Алесандр Казбегин кхоллараллех хаамаш	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	1 амат.26 6-268, хр. 353-363	Йозанан таллар
95		Казбеги А. «Элиса»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	«Элиса» повестан коьрта чулацам. Къаьмнашна юкъарчу доттагаллин уьйраш гайтаран хьелаш	Йешначух шен йешаран йукъаметтиг гайта. Барта йа йозанца хаттаршна жоп дала	Хр.аг1о3 63-372	Тестиrow ани
96		Казбеги А. «Элиса»	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	«Элиса» повестан коьрта чулацам. Къаьмнашна юкъарчу доттагаллин уьйраш гайтаран хьелаш	Коьрта турпалхойн амал гайта а, дуьхь-дуьхьалхитто а, уьш кхолларан исбаьхьалллин гирсаш гучабаха.	Хр.аг1о3 73-382	Тестиrow ани
97		Кулиев К.дахар а, кхолларалла а.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Кулиев Кайсын – балкхаройн поэт. Цуьнан поэзин башхаллаш	Йаздархочун а биографин факташ йовзийтар.	1 амат.аг 1о 271-277	Барта хаттар
98		Кулиев К. «Хиндолчуьнга аьлла байташ».	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Поэтан лирически турпалхочун ша винчу лаьтте, хьомечу Даймахке, халкъе болу безам.	Стихотворенин йуьхьанцара анализан йозанан белхаш кхочушбан	Хр. аг1о 385	Йозанан таллар
99		Кулиев К. «Т1уьначу	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Поэтан лирически турпалхочун ша	Стихотворенин йуьхьанцара	Хр.аг1о 383-384	Барта хаттар

		лаьттан цинц кьуйлу ас буйнахь».			винчу лаьтте, хьомечу Даймахке, халкье болу безам.	анализан йозанан белхаш кхочушбан		
100		Оьрсийн классикаш-нохчийн маттахь.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Исбаьхьаллин произведенин формех а, чулацамах а болу кхетам кIаргбар. Исбаьхьаллин прпроизведенин чулацам а, маьIна а.	Проблемин хаттарна йозанан аргумент йалош йозанан жоп дала.	1аматан аг1о278-283	Йозанан таллар
101		1амийнарг карладаккхар	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	Нохчийн литература ХХ бIешеран шолгIачу эхехь кхиаран башхаллаш.	Проблемин хаттарна йозанан аргумент йалош йозанан жоп дала.	1ам.карл ад.	Йозанан таллар
102		Шеран жам1 даран урок.	1	https://desharkho.ru/ https://infourok.ru/	ХIинцалерчу поэзин, прозин башхаллаш.	Дешаран хаамийн хьаьрмехь оьшург лаха хаа	1ам.карл ад.	Барта хаттар

